

Weerzien in vrijheid

In 1985 en 1995 resp. 40 en 50 jaar na de oorlog werden er door de Oudheidkundige Vereniging Zuwent herdenkingen georganiseerd, waarbij de vroege onderduikers en evacués soms voor het eerst weer terugkwamen in het dorp. Het was een warm weerzien.

Weerzien in vrijheid

In september 1944 wordt door de geallieerden een grootscheepse aanval ingezet om de Rijnbrug bij Arnhem in bezit te krijgen en daardoor de opmars om Nederland te bevrijden te kunnen voortzetten.

Het offensief staat bekend als de De slag om Arnhem. De inwoners van Arnhem en omgeving, de Betuwe en Noord-Limburg krijgen alle gevolgen van dit oorlogsgeweld over zich heen. Voor velen betekent dit evacuatie naar veiliger oorden. Vanaf de kersel in de kerk van Zieuwent en Achter-Zieuwent (het latere Mariënveld) worden mensen opgeroepen om onderdak te verlenen aan evacués uit overige delen van Gelderland, die vanwege het oorlogsgeweld een tijdelijk onderkomen zoeken.

Een colonne evacués onderweg vanuit de Betuwe via Duitsland naar Zieuwent. Voorop lopen links Theo Hengelberg en rechts Toon ten Haaf.

Tijdelijk nieuw onderdak

Ook in Zieuwent en Achter-Zieuwent wordt een evacuatiecomité gevormd dat zorg draagt voor onderdak. Een maand nadat de operatie Market Garden in gang is gezet stromen de evacués binnen. Een lange tocht, veelal te voet en soms met paard en kar moet worden afgelegd. Niet zonder gevaar want soms moet men schuilen voor Engelse vliegtuigen die zo'n groep aanziet voor een militaire colonne. Daarom wordt er veelal een witte vlag gehanteerd. De Zieuwentse bevolking toont zich zeer gastvrij. In nagenoeg alle gezinnen worden evacués opgevangen. In sommige gezinnen verdubbelt het aantal personen. In het boek 'Zoeklicht op Zieuwent en Mariënveld' staan alle geregistreerde evacués vermeld. Twintig pagina's beslaat de opsomming er van. In totaal hebben meer dan duizend personen in beide dorpen een nieuw tijdelijk onderdak gevonden.

Frans en Jan Krabbenborg

Frans en Jan, jongens van 9 en 10 jaar oud beleven de oorlog als een spannende tijd. In de herfst van 1944 staat de familie Van Meekeren op hun erf: vader Jan, moeder Annie en vijf van hun kinderen: Odilia, Marietje, Cor, Henk en Joop. Hun zoon Arnold is elders ondergebracht. Na een lange tocht vanuit Gendt komen ze doodmoe aan en moeder Annie voelt zich totaal ontredderd in een vreemde omgeving. Moeder Krabbenborg heeft intens medelijden met de mensen. Ze slaat de arm om Annie en zegt: 'Gaot i'j maor 'ns met mi'j met.'

De ouders krijgen onderdak in boerderij Krabbenborg en hun kinderen worden bij drie burens ondergebracht. Jan weet zich van die dag te herinneren dat moeder Annie 's avonds flauw viel van uitputting. Naast deze twee volwassenen bestaat hun eigen gezin uit zeven personen met daarnaast een dienstknecht en dienstmeid. Ook verblijven er op de boerderij nog twee onderduikers. Soms zitten er vijftien personen aan tafel of staan er onder aan de trap naar het zolder vijftien paar klompen. Voor aanvullende slaapplekken is er op de zolder een extra voorziening gecreëerd, het voormalige fietsenhok. Daar slapen vader en moeder Van Meekeren. Op zolder is er een schuilplek gemaakt in het hooi. Daar kunnen tien tot twaalf onderduikers slapen. Vergeten wordt dat het grote aantal klompen onder aan de trap het beste bewijs is voor de Duitsers dat er veel mensen in de boerderij aanwezig zijn. Gelukkig hebben ze nooit gericht gezocht.

Mintje Willemse met de familie Grotenhuis: van links naar

Een van de vele hartelijke begroetingen in Zieuwent

Er zijn veel mensen die denken dat de Tweede Wereldoorlog is afgelopen, maar dat is niet helemaal waar. Het is belangrijk om te weten dat de oorlog nog steeds leeft in de herinnering van veel mensen. Het is belangrijk om te weten dat de oorlog nog steeds leeft in de herinnering van veel mensen.

M.W.G. PETERS-LEENDERS
F.P.G. PETERS

1902 CX CASTRICUM
PAULINGSTRAAT 2
TELEFOON 02518-56

Castricum, 24

Oudheidkundige Vereniging Zuwent
p/a de heer Harry Spekschoor
Dr. Ariënsstraat 16
7131 XM LICHTENVOORDE

Geachte dames/heren,

Hoewel erg laat, willen wij nog even de dag van 1 april in herinnering brengen.

Op deze dag heeft u onderduikers en evacués uit WO II komd in Zieuwent en hen in het kader van herkenning ontmoeten met de bevolking van Zieuwent en (via de b met de voor de gasten belangrijke plaatsen.

Hoewel in feite de onderduikers en evacués de Zieuwe volking zouden hebben moeten onthalen, heeft u geko een herhaald gastheerschap.

Wij zijn als oud-evacuee, respectievelijk als echtgen van de gehele dag bij u op bezoek geweest en door u bijzondere wijze onthaald en willen hiervoor onze wa en buitengewone dank door middel van deze brief aan brengen.

Als gevolg van een langdurige buitenlandse vakantie, na 1 april is begonnen, is een eerder schrijven niet orde gekomen, waarvoor wij ons verontschuldigen.

Weest overtuigd van onze bewondering voor de Zieuwents king zowel voor zijn houding tijdens de wereldoorlog de grandioze 1 aprildag, waarvoor met name ook dank vereniging.

Met vriendelijke groeten,

Franz Peters.

Riet Peters-Leenders

